

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Душан Р. Трифунац, начелник II класе среза ражањског, на основу § 76. зак. о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе с тим, да му се на име помоћи издаје из државне касе 30% од његове досадашње плате.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. септембра 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Јован Л. Илић, секретар прве класе начелства округа моравског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. септембра 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

СУЂЕЊЕ ПРЕД ИЗБРАНИМ СУДОМ

Кад настаје суђење пред изабраним судом?

По § 157. „Кад парничари предстану суду на рочиште, одређено за извиђање и суђење њихове парнице, председник ће их понудити да се равнају или да се сагласе на изабрани суд, представивши им последице парничења.... Ако на изабрани суд пристану, поступиће се по глави 16. о изабраном суду“.

Према овоме и пристајак на суђење пред изабраним судом чини те престаје

извиђање и суђење једне парнице пред државним судом по нарочитим за то прописаним правилима грађанског судског поступка, и отпочиње суђење пред изабраним судом, за чију процедуру при суђењу важе, у неколико, другачија правила, као што ћемо се ниже уверити. Законодавац пак наређује председнику за то да парничаре приволи на поравнање односно на суђење пред изабраним судом, што је парничење пред државним судом скопчано са већим трошковима и већим губитком времена по свршавање парнице поравнањем односно пресудом изабраног суда.

Кад се парничари пред судом на рочишту сагласе, да им изабрани суд спор пресуди, онда ће суд тај њихов споразум — уговор — уписати у протокол (белешку) и у свему даље поступити као у случају поравнања. Свакој парничној страни дакле издаће се оверени препис тога протокола (§ 436. при грају), па ће онда првостепени суд прокинути сваки даљи рад по том спору.

Међу тим могућно је да се парничари и ван суда сложе да им њихову расправу пресуди изабрани а не државни суд. Тада парничари, не предајући тужбу односно одговор на тужбу, ни првостепеном односно општинском суду, морају саставити у писменој форми уговор о томе да им парницу, коју по закону (§ 433) може судити изабрани суд, овај суд расправи, морају то писмено сачинити у два примерка, тачно у њему означити предмет, о чему ће изабрани суд судити¹⁾ и лица, која ће судије и њихови заменици (§ 435. ал. 1) бити, па онда потврдити га код полицијске власти — 436, или код судије за неспорна дела — чл. 149. правила о поступању у неспор. делима. Све су ово битни захтеви за важност уговора о изабраном суду, с тога ако који захтев није испуњен, уговор не важи и странке нису оба-

¹⁾ Означење предмета, о чему ће изабрани суд судити, замењује у овом случају тужбу у редовном поступку, и за то је добро да оно обухвати по могућству све оно, што се у § 94. за тужбено писмено прописује.

везно изнети своју парницу пред изабрани суд.

На овај начин закључени уговор (compromissum) обвезује оба парничара на то, да им парницу пресуди изабрани суд — § 437. Ако би један парничар поднео тужбу редовном суду, онда би други имао права чинити приговор да је редован суд ненадлежан за расправу спора, и тај би приговор учинио да се тужба, као ненадлежном суду поднесена, одбије — §§ 112, 49.

Наравно да и од овог уговора могу парничари одустати, и онда је за расправу надлежан редован суд, ако није парница о коме предмету из § 434. Једностраном одустанку нема места — § 437. У случају кад једна уговорна страна неће да поштује закључени уговор о суђењу пред изабраним судом, онда ће друга страна „захтевати да полицијска власт уговор изврши“, то јест поднеће писмени уговор полицијској власти да она у смислу § 438. извести судије и заменике о избору, па њих и парничаре да позове на суђење.

Уговор да им парницу изабрани суд пресуди, могу закључити само они парничари, који могу по својој вољи располагати предметом спора — § 433, а то су они, који могу лично, сами собом, дакле без заступника водити парницу — § 59.¹⁾ Пуномоћник може пристати на изабрани суд, ако има опште пуномоћије — § 83. А оне само парнице могу се изабраним судом пресудити, о чијем се предмету могу парничари поравнати (§ 433). То су пак оне парнице, у којима је у питању чисто приватно-правни интерес парничара, парнице, чијим предметом могу стране по вољи располагати. Изабрани суд, дакле, ни по споразуму парничара не може судити оне парнице, где је у питању поред приватног и јавни интерес, н. пр. парнице о важности односно неважности брака (§ 856. грађ. зак.),

¹⁾ Законски заступници могу за своје стићенике закључивати уговоре о изабраном суду. Али, у погледу процесних радња пред изабраним судом, за њих важе и прописи тач. 7., 8. и 11. чл. 75. зак. о старатељ. и чл. 94. истог закона.

о брачности деце, о атрибуцијама мужевљеве власти, о форми тестаментa и др.

Али има извесних парница, које може судити само избрани суд. Тада се — у супротности према *уговорној или вољној*¹⁾ надлежности избраног суда (§ 433. „могу се сложити“), о којој је горе било речи — вели да постоји *апсолутна надлежност* избраног суда. Тако се у § 434. вели: „У следећим случајевима судиће *увек* избрани суд кад год предмет прелази вредност суђења општинских судова:

1., о потрици, ма колико велика штета била, па ма и кривице било, о којој би имао окружни суд судити²⁾;

2., кад је спор о синору између појединих општина, без призрења на вредност предмета;

3., о накнади штете због нарушеног уговора о спреги;

4., распре о стоки, кад је случај да се она помеша, или да се ко упозна у стоку;

5., распре, које би се породиле о деоби ортака у почесним радњама (§ 47. тргов. зак.).

И распре при деоби имања између задругара, у колико би се ова само њих тичала“.

Према томе, а с обзиром на § 6., ако вредност оспореног предмета у овим побројаним парницама не прелази суму од 200 динара — изузимајући тач. 2. § 434. — онда је за суђење ових у § 434. побројаних парница апсолутно надлежан *општински* или од њега одобрени избрани суд (види § 15. ал. 5.) а ако је вредност спора преко 200 динара, онда увек суди избрани суд, за чију су процедуру меродавни прописи §§ 435., 436., 437., и сл.

Разлог, који је руководио законодавца, да усвоји ову апсолутну надлежност из § 434, јесте у томе, што је оправдано претпостављао, да ће за спорове из § 434. бити потребно да их пресуђују људи, у које парничари имају нарочитога поверења, и за које се претпоставља да познају локалне прилике и односе парничара. За правилну расправу ових спорова, због природе њихове, не тражи се толико правничка спрема, коју имају државне судије, колико часност, познавање местних односа, здрав разум и поверење својих суграђана, а све се то претпоставља да имају избране судије, које сами парничари бирају.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

СУДОВИ ЗА ДЕЦУ

Под овим насловом доноси: *Les Documents du progrès*, у последњој свесци следећи интересантан чланак о скорашњем закону о судовима за децу у Фран-

¹⁾ В. Добривојевић Ст., у Браничу за 1900. год. стр. 642.

²⁾ По чл. 25. зак. о чувању пољских имања накнаде штете од потрице у вредности до 200 дин. извиђа и суди општински а преко те суме избрани суд. Према томе у овом је смислу измењена тач. 1. § 434.

цуској, а из пера Ferdinand Drefus-a, сенатора Seine-et-Oise. Како се на питање о малолетним деликвентима и у нас почела обраћати већа пажња оснивањем друштва за патронажу и другим средствима, то доносимо овај чланак држећи да ће бити и за нас од интереса.

Идеја о судовима за децу дошла је из Сједињених Држава. По том је освојила Енглеску, Немачку и Италију. Закон, који тек што је усвојио француски парламенат, увешће је у нашу судску организацију, прилагођавајући је нашим обичајима: може бити реформа је могла бити смелија; но, и оваква каква је она конституише прогрес и клица ће се развити.

* * *

Прерани или превремени злочинци, није специјалан феномен за Француску. Свуда су кретање општег криминалитета и кретање младишког криминалитета солидарни. „Ово страховито пењање“, као што је то рекао Alf Fouillée „знак је моралне кризе, чије нам увећане резултате показује код створења која имају најмање личне одговорности а највише лакоће за сугестије средине“.

У Паризу су најчешћа нарушења малолетника од 16 година: скитничење, пројачање и крађа.

Скитничење, то је школа улице, са својом допуном: порнографским или кривим сликама, срамним призорима и саблажњивим посетама. Дете је љубопитљивог темперамента; прилика или сиротиња чине остало. Огњиште без родитеља смрзнуто је; улица је гостољубивија него дом без оца и матере, равнодушних или заузетих у фабрици. Просјак је брат скитнице; најчешће обоје чине само једно. Дете—скитница, које је то научило од родитеља или професионалних, пружа руку да добије оно што му треба, ако га се не докопа лукавством или силом.

Тада ступа у војску малих лопова која има многострука одељења: лопове који краду из аузлога, кесароше или лопове на пијаци, које рекрутују и којима управљају изабране или наметнуте старешине.

Деца деликвенти нарочито се рекрутују у великим варошима, у индустријским центрима, у морским пристаништима.

Зло долази великим делом од нових економских услова које је створила велика индустрија. Пунокрвност индустријских центара, развитак фабрика, подела рада у све многобројније радионице, сав овај уређен механизам који формира издржањ модерног света, не измирује се лако са одржањем породице. Било да се ова вољно дезорганисала разводом брака, слободном заједницом, неслогом родитеља, или је кућа растурена смрћу, болешћу, напуштањем, осудама оца или матере, резултат је исти. Кад је огњиште само један мит (басна), дете постаје деликвент.

* * *

Идеје које владају новом институцијом јесу специјализација магистрата (судија), специјализација суда, поступка и казни.

Закон је подељен у три одељка. Први одељак циља на малолетнике испод 13 година; други се тиче малолетника од 13 до 18 година; трећи организације надзора над слободом.

Казнени законик од 1810. измењен законом 12. Априла 1906. разликује два периода: период који иде до 18 година; за време кога судија решава о питању разбора или неразбора; од 18 година почиње период пуне одговорности. Зар не би било боље утврдити једну границу испод које питање о разбору не би могло бити баш ни постављено?

Као год што је нелогично изводити сувише младу децу пред судове, исто је тако нелогично вршити и само кривично гоњење (истрагу) против тако младе деце.

Теоријски се препоручује паркетима да не предизимљу гоњење према деци која имају мање од 12 год.

У ствари, 15. априла 1910. имало је 535 деака који су дошли пре доба од 12 година у школе за поправку Saut-Hilair-a, Saut-Joseph-a и Frasn-le Château. У истој еписи имало је 2202 малолетника од 12 до 16 година у јавним и у приватним колонијама, и 549 девојака младих, млађих од 16 година које су задржане у школама за чување и у приватним заводима.

Ове су цифре испод стварнога броја деликвената. Дешава се да паркети не предузимају ништа против деликта одвећ младог детета, да би га поштедели од судске истраге, и то је често у толико горр за дете, за друштво и за саму породицу.

Кад је чињена истрага, судија извија са законом, оглашавајући: „без разбора“, баш и тада кад се тиче каквог детета које је потпуно разумело домашјај свог акта: декларација судије тада је само једно средство да се дете спасе осуде на затвор, која би, у место да га поправи, може бити убрзала његов пад. Баш и у овом случају не спасава се од срамоте хапшења, спроводи са жандармима, полицијске страже, хелијских кола, „мишловке“, малог Roduette-a, и „јавног излагања“ у судници.

Граница од 13 година у вези је са одредбама школског закона и са одредбама казног законика о делима против наравствености.

За малолетнике који имају мање од навршених 13 година, неће дакле бити судског гоњења, ни превентивног притвора, ни кривичне истраге, ни казне. Али ће деца бити подвргнута према случајевима разним мерама сигурности, старатељства, надзора, васпитања, поправке и помоћи.

На место идеја о кажњењу, баш ублажено сажаљењем, дошао је појам „поправке“, пробуђивања морала, прилагођавања друштву, васпитањем и дисциплином за то подешеном.

У интересу је друштва да убије болесну клицу коју је открило дело које се приписује детету, и дужност му је да у овој младој свести пробуди осећај личне одговорности.

* * *

У Коморе су дуго дискутовале о избору јуридикције којој је била дужност да суди малолетнику од 13 година.

Сенатска комисија хтела је једног јединог породичног судију, по америкашки. Сенат, на наваљивање владе претпоставио му је јуридикцију коморе савета. Из законске бојажљивости посланичка је комора баш одржала за ову децу јуридикцију истражног судије: али је намењила поред њега једног известиоца, који ће имати дужност да врши истрагу о материјалном и моралном стању породице, карактеру и ранијем поступку детета, условима у којим је подизано, и мерама које би биле zgodне да осигурају његову поправку. Овај ће извештач бити изабран између лица једног или другог пола, која се по дужности или по позиву интересују поправком заведене деце.

Први пут у нашим законима жена је придружена ближе судској акцији: она постаје помоћник судије по каријери; њено место у кабинету судије и поред њега са свим је природно, јер се тиче дечије психологије и социјалног материјала. Тако просвећена и установљена комора савета, решавајући далеко од буке у судници, изабраће са потпуним познавањем узрока, најповољнију меру за дете: било што ће га повратити натраг породици, било да га намести код каквог лица достојног поверења, у какав азил, у интернат, у завод за анормалне, милосрдни дом, или га предати јавној помоћи, њена је одлука изван сваке идеје о друштвеном гоњењу и инспирисана једино жељом да спасе дете.

* * *

И између 13. и 18. година, дете може да буде у извесним случајевима одговорно за своју радњу. Није дакле могуће сачувати га од јуридикције општег права. Нови закон није изменио правила надлежности казненог законика: он се ограничио на то да прилагоди нашим обичајима у колико је могуће америкашки *children courts* и енглески *juveniles courts*. Специјализане коморе допустиће да се рекрутују мало по мало магистрати психолози који ће се испрактиковати у делима малолетника. Судија ће прво тражити да процени разне елементе деликта, личног чиниоца, породичног чиниоца, недостатке васпитања који произлазе из социјалне или економске средине. Нарочито ће избегавати кратке казне без дејства и опасне, јер по речима В. Ругеа-а, деца се кваре рђаво прописаним казнама исто онако као и некажњем.

Свуда ће бити организована специјална заседања (суднице); малолетницима ће се судити засебно и изоловано, да би се избегла мешавина са другим кривцима. Ни мало публицитета, ни извештаја са сликама! Колико је будућих апаша који се запајају чланцима са сликама, у којима уживају и који драже њихову судбу! Треба по сваку цену избегавати да се судница не преобрази у салу за представу а мач за оптуженике у штап за

параду. Ма колику пажњу да обраћају судије на то, ипак суђење малолетницима у великим варошима одвећ често личи на школе за широче порока и разврата. Ако нови закон буде строго примењен, учиниће крај овим скандалима.

* * *

Надзор над слободом потребан је орган за функционисање судова за децу. Патронажа (заштитништво) над децом, којом руководи г. Rollet, отпочела је да га практикује: имајући право чувања малолетника који су пуштени привремено својим породицама, и дужност да над њима врши особени надзор, она је успела да задржи извештај број на низбрдици. Надзор над слободом допуњује закон о судовима за децу, којима нови делегати постају помоћници.

У суштини, успех установе зависиће од избора ових делегата и савесности коју буду уносили у вршење њихове задаће. Они треба да буду педагози који познају детињу душу, и кризе које је могу снаћи; васпитачи, прожмани величином и деликатношћу њихове задаће. Као стални посредници између породице и суда, они ће обавештавати судије о владању детета, његовом моралном прогресу, и моћиће по потреби да захтевају нову, више или мање строжију меру, према добивеним резултатима. То ће бити коресподенти који имају јавни мандат који им друштво поверава у циљу одбране.

* * *

Да би осигурао заштиту и одбрану малолетника који се предају суду, закон апелује на одборе за одбрану. Ова установа функционише само у неколиким великим варошима. Она скупља у општим циљевима, представнике: магистратуре, адвоката патронаже и јавне помоћи. Органи за информацију, акцију и намештање одбори одбране, издвајају из своје средине пододборе бранилаца који помажу децу у суду и после суда. У неким повлашћеним варошима, ови пододбори прате децу и штите их.

Одбори за одбрану које је закон осветљао још више ће се генерализовати. Из њих ће се регрутовати и истражници које бирају истражне судије и делегати којима ће бити дужност да контролишу пуштање у слободу с надзором.

С њима ће се организовати споразумна акција за све установе предохране, чувања, старатељства и подизања.

У овоме је будућност закона. Добро схваћен и добро практикован — ван сваке друге идеје — без слабости и без претеране милости, он може много да допринесе да се умањи рекрутовање криминалитета, и предупредујући нове грехове, да спречава поврате.

Ferdinand Dreyfus.

(Из „Les Documents du progrès“).

Превео М. М. Станојевић.

ПОУЧНО - ЗАБАВНИ ДЕО

ИЗ РОБИЈАШНИЦЕ У ТИЉЕРИЈЕ

— Ж. Ленотр —

(НАСТАВАК)

Дакле судбина је још против њега! Како! Зар он све чинио да добије сјајан положај - украо старо племићско име, ласкао Лују XVIII, гласно; исказивао своје ројалистичке осећаје, невероватном вештином увукао се у „старо друштво“, прекинуо са прошлошћу и обукао се тако рећи у другу кожу, а сада да због једне Наполеонове ђуди пропадне. Осим тога, што ће овај несрећни човек понова установити своју стару добру полицију, са којом бивши Коањар не жели да дође у додир... Дакле потребно је да се сакрије. Али како?

Ту је стари робијаш показао свој дар: оне вечери, кад је Луј XVIII напустио Тиљерије, бегајући испред тријумфујућег Узурпатора ка Лилу, праћен неколицином својих гардиста и малим бројем верних, који су сви припадали првим породицама француским, са њима је пошао и граф од Св. Јелене...

Он допрати бежећу краљевску породицу до Гана, где је Луј XVIII, поверавајући своју судбину будућности, решио да чека крај владе Наполеонове. И за време Сто Дана, заједно са г. г. војводама од Дираса и Левиса; Г. од Воблана, Г. од Сеза, Г. де Лали — Толандала и Г. од Шатобријана, чијој се оданости дивни свет, са Лујем Осамнаестим, Ђерком Луја Шеснаестог и Г. грофом од Артоа, налазио се и... граф од Свете Јелене. Он не пропустише да присуствује ни једном устајању краљевом из кревета, да каже своју реч о ситуацији у Европи и да гледа са висине на силе савезнице, које се нису много журиле да заузму Француску и доведу на престо Бурбоне.

Заиста, прогнани принчеви су били играчке тако великих догађаја, да им ништа више није изгледало немогуће. Али би се ипак врло изненадили, кад би чули да се у њиховој сјајној пратњи налази један стари гренадир Конвента, који је некада био за краљу изложен на малој гилотини и осуђен на четрнаест година робије на галијама. Али није нико могао да им то каже, јер у малој свити краљевој није било никога, ко би могао да познаје робијаша Коањара. С тога њему би врло жао кад се, после битке на Ватерлоу, вратише у Париз. Сад је Луј XVIII имао круну у рукама и познавао своје праве пријатеље. Граф од Свете Јелене, као један од „највернијих“, добио је као награду за своју верност положај потпуковника париске гарде.

Аристократија обавезује.

Изазивао је дивљење, када је на челу своје легије, јашући на коњу, дефиловао у Тиљеријама, поздрављајући отменим покретом мача краља, који је болестан од подагре, седео на дворском балкону. Граф од Св. Јелене био је на свима свечаностима. Та забога, он је био с кра-

љем у изгнанству у Гану! Стајао је врло добро у двору, волео га је краљ и принчеви. Госпођа њејоткиња од Ангулема се смејала на њега најграциознијим од својих ретких осмеха. И некадашња служавка Роза Марсен беше аванзовала: постала је грађица од Св. Јелене. Њен муж немарно прича да је она род породици Ла Фејад, старом имену и славним претцима. А онима који се чуде необичном госпођином нагласку и мало чудном понашању, каже да је кћи вице-краља од Малаге. Чак и најзатворенија врата се отварају пред овим потомцима тако великих породица, који су толико страдали за Бурбоне!

Јер, он не крије, изгубио је скоро сво имање; његов јадни отац, љубљена мати... ишчезли у метежу, две сестре су калуђерице у Америци. — Он није знао да ли је жив још који из породице Св. Јелене, али је ипак веровао да једини он носи сву тежину тога старог имена. Није га носио са сувише великим поносом, али ипак гордо. Становао је близу будевара, у улици Бас-Порт-Сен-Денис. Унутрашњост куће је била мало чудна, али пријатна: могао је у њој примати посете, а да не изгуби свој углед. Граф је имао непогрешиво, право војничко држање; грађица је носила најмодерније кашмире и скупоцени накит; што се тиче ливреје, она је била импозантна. Високи лакеј, који је пратио госпођу по визи-тама, чинио је врло леп утисак.

Крађе.

Лак успех често шкоди више него двадесет неуспеха; не треба имати сувише поверења у њему. То велико поверење у срећу, упропастило је Пјера Коањара, када је већ био на врхунцу своје каријере. Јер, кад се уверио да је сигуран од сваке сумње, он је отпочео стари занат, и вршио похаре у кућама, где је био приман. Он то истина није вршио сам, већ је био као неки показивач банди, коју беше организовао.

За време соареа — причајући своје бојеве, или удварајући се дамама, а стојећи иза какве фотеље са рукама на леђима, узимао је он отиске од брава помоћу једне лопте од воска, коју је затим вешто остављао у џепу. После неколико дана, његови су другови снабдевени каузуима улазили у кућу и пљачкали је. Везе графа од Св. Јелене дозвољавале су му да сазна тачно у које време укућани неће бити у кућу. По потреби позивао их је на ручак, да би за то време Ла Рускај или Млинарев Син могао на тенане да испретура целу кућу и покраде све драгоцености.

На, кога се и не сумња...

Овај пример ће најбоље показати његове операције. Једнога дана месеца новембра 1816. године пријави се граф од Св. Јелене господину Сержану де Сампињи-у, начелнику војног министарства, с киме је био интимни пријатељ. Довео беше са собом једнога пријатеља, за кога је тражио препоруке за руску комисију у Мобержу.

Док је Г. де Сампињи без предомишљања писао препоруку, граф је као до-

бар пријатељ шетао по кабинету и седној сали, отварао фијоке и опазивши у њима сребрно посуђе и накит, показивао то своме пријатељу говорећи: „Гледајте само молим Вас, има стан и ствари као какав министар“. А затим затражи дозволу да покаже своме пријатељу и друга оделења, на шта Сампињи, који изгледа није био ожењен, радо пристаде. После две недеље, 11-ог децембра, граф од Св. Јелене дође опет ка њему, јер је тога дана начелник давао аудијенцију; требало га је задржати у канцеларији цело после подне и граф је седео у једној насловачи, докле су многобројни посетиоци улазили и излазили. Сампињи га је с времена на време љубазно запиткивао какав је узрок његовој посети, али му потпуковник народне гарде одговараше: „Не узнемирујте се због мене, драги пријатељу, доћи ћу ја на ред после осталих“. Тако је задржао своју жртву до вечере и кад Сампињи, најзад ослобођен силних посета оде у свој стан на вечеру, виде да је похаран и да му нема ни једног драгоценог предмета. А никаква трага, нити сумње на кога; у чији би мозак могла доћи мисао, да је допов командант париске народне гарде, који је у осталом цело то после подне провео у предсобљу министарства војног?

Роза Марсен.

Што се тиче госпође грађице од Св. Јелене, која је у свему помагала свога мужа, можемо изнети један пример. Тридесет првог децембра, године 1817. стадоше њена кола пред вратима генерала Марти, који је становао у улици Бас-ди-Рампар. Непогрешиви лакеј скочи са седишта и запита да ли је ту г. генерал и да ли може да прими г-ђу грађицу. На одговор да је ту, Роза Марсен, врло елегантно обучена сиђе с кола, уђе у кућу, и би одведена у салон, док је њен лакеј остао у предсобљу. Генерал је обасу комплиментима и запита: каквом сретном случају има да благодари за тако пријатну посету? Скоро ништа; грађица је дошла да га пита за адресу генерала Минс, за кога је чула да је у Паризу и коме има да однесе једну малу молбу. Али Марти није знао његову адресу; он зазвони за свога собара и нареди му да трчи у Шпанску амбасаду, да пита за адресу и да не дође без ње.

Слуга одмах отрча да послуша, и док су грађица и генерал ћаскали поред камина у салону, и потсећали се старих успомена из шпанскога рата, лепа лакеј госпођин је полако узимао отиске од брава и посматрало садржину ормана. Осамнаестог јануара, шпански генерал се вратио пред вече кући и непријатно се изненадио, кад је све фијоке нашао празне. Биле су му покрадене све вежене униформе, седам стотина франака у злату, веш, сребро и многобројно ордење.

Али неко поремети.

Лако бисмо могли да набројимо много таквих догађаја, јер су Г. граф и госпођа Грађица од Св. Јелене, немајући других средстава за живот, вршили сличне операције у свима кућама, где су имали

приступа. Морали су продужити започети живот.. Али су они то тако вешто вршили, да нико никад није довео у везу њихове посете, са крађом која је после вршена.

Један пуки случај издао је њихово делање. Једнога дана у пролеће 1818. год., кад је граф од Св. Јелене седео у својој соби за рад, пријавише му неког сиромашка, који је већ неколико пута долазио, али никако није био примљен. Граф нареди да га пусте унутра; али чим су били насамом, овај поче сасвим фамилијарним тоном:

„Зар ме не познајеш? Ја сам Даријус, твој некадашњи друг са галије у Тулону...“

(СВРШИТЕ СЕ)

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Сен-Жермен би се одмах сетио и на најмању сумњу био је у стању да ме убије. Шта да радим? Предао сам се и очекивао сам крај, па ма какав да буде; није било ништа боље него им драговољно помагати спремање за злочин. Пиштоље метнуше на сто да их испразне и понова напуне; Сен-Жермен их загледаше и примети један пар који му се учини да није више за службу, и остави га на страну. „Докло ви то друге потпрашите ја идем да променим ове критике“. И он се спремаше да изиђе. — Чекајте, рекнем му, по нашем уговору нико не сме сам ићи. — Тако је, одговори он, волим кад је човек веран својој речи; хајд поћи са мном. — А ова господа? — Закључаћемо их два пут кључем! Речено учињено; пођем са Жерменом; куписмо праха и олова, а старе пиштоље заменисмо новим и вратисмо се. Тада се доврши спремање од кога сам ја дрхтао: било је страшно гледати како Буден на једном суду од иловаче оштри два кухињска ножа.

Међутим време је пролазило, дође и један сат а не нађох никакав начин да се извучем. Стао сам зевати, протезати се и правити се да ми је досадно; пређем у другу собу, до оне у којој смо били, легнем на један кревет као да се одморим. После неколико тренутака изађем још уморији од овог беспосличења и приметим да су и сви остали расположени као ја. „Могли би да пијемо, рече ми Сен-Жермен. — Дивна мисао! повичем радостан; имам код куће једну чутуру изврсног бургоњског вина; ако хоћете можемо послати да се донесе“. Сви су били мишљења да је то врло паметно и Сен-Жермен посла свога порттира Анети да она донесе вина. Утврдимо да пред њом ништа не говоримо и док су они обећавали да ће указати част моме поклону, легнем понова на кревет и писаљком напишем ове речи: „кад изађеш одавде преобуци се и не остављај нас: Сен-Жермена, Будена и мене; чувај се да те не примете и пази да покупиш све оно што будем одбацио

и да га однесеш доле". Ма да врло кратко упуство је било довољно; Анета је слична примала и раније, и био сам сигуран да ће разумети све.

Анета се није дуго задржавала, дође и донесе чутуру с вином. Њен долазак изазва расположење; сваки ју је хвалио а ја сам чекао да пође и тада грлећи је додам јој писмо.

Ручали смо богато, а после тога ја предложим да ја и Сен-Жермен идемо да упознамо место и да га испитамо за дана, како би могли спремити све што треба за случај. Овај предлог је био сасвим умесан и Сен-Жермен се не зачуди, само ја сам био предложио да узмемо фијакер, а он је сматрао за угодније ићи пешице. Кад смо дошли на место, које ми значи као најзгодније за напад, загледао сам га добро, да се не бих после преварио. Кад свршисмо упознавање Сен-Жермен рече да нам треба црни крп за покривање лица и упутисмо се у Пале-Ројал да га тамо купимо. Док је куповао ја се направим да ме је привила нужда и уђем у један нужник где сам имао довољно времена да напишем све оно што је било потребно те да полиција спречи злочин.

Стално ме мотрећи, у колико је то могао, Сен-Жермен ме одведе затим у једну радњу где пописмо неколико флаша пива. Баш кад смо хтели ући у његов стан опазим Анету, сем мене нико је не би познао у новом оделу. Сигуран да ме она гледа, а пре него што ћу прескочити праг, одбацам писмо и предам се судбини.

Немогућно ми је исказати сва она страховања која су ме растрзала очекујући час поласка; стрепео сам једнако да полиција не предузме доцкан потребне мере те да се злочин изврши. Могу ли сам предузети да Сен-Жермена и његове саучеснике затворим? То би била само проба без успеха; а ако се дело изврши и ко ми јамчи да не бих био суђен и осуђен као саучесник? Паде ми на памет да је полиција у много прилика напуштала своје органе, а у некима није ни покушавала да спречи суд да их не помеша са кривцима. Био сам у овој бризи кад ми Сен-Жермен рече да пођем са Добеном, чија су кола, одређена да приме новац, требала чекати на углу улице. Сиђосмо; излазећи опазим опет Анету, која ми даде знак да је извршила моју поруку. У истом тренутку Дебен ме пита где ће бити састанак. Не знам који ми добар дух надахну тада мисао да спасем овог човека. Приметно сам био да он није сасвим рђав и да је гурнут у амбис пре нуждом и рђавим саветима него ли неком наклоношћу ка злочину. Покажем му место где ће да стражари, али означим му друго а не оно које је било одређено, и кад сам нашао Сен-Жермена и Будена на углу булевара Сен-Дени, тек беше десет и по сати, кажем им да кола неће доћи пре једног сата и да сам дао знак Добену, који је остао на углу улице Фобур-Поасонијер и да ће он дотрчати на уговорени знак. Рекао сам им да кола близу места на коме ће се радити, могу иза-

звати сумњу; налазио сам да је боље што су даље и они одобрише ту обазривост.

Једанаест сати искуцаше; исписмо по чашицу ракије код „Предграђе Сен-Дени“ и упутимо се ка банкарском стану. Буден и Сен-Жермен иђаху са дулама у устима; њихова ме хладнокрвност ужасаваше. Најзад дођосмо до оgrade, коју смо требали прескочити. Сен-Жермен ми потражи пиштоље; помислио сам у овом тренутку да ме је прозreo и да ће ме убити; дам му их и увидех да сам се био преварио, јер он их само узме, погледа да ли су добро потпрашени и врати ми их. Пошто је то исто учинио и са својим и са Буденовим пиштољима стаде се први пузати уз тарабу и обојица онако са дулама у зубима прескочише се у башту. Требало је ићи за њима; кад сам био на врху оgrade моје се зebње поновише. Зар полиција није имала времена да постави стражу? Зар овако неће Сен-Жермен пре извршити дело? Таква сам питања постављао сам себи, таква је била моја сумња. Најзад, у овој страшној неизвесности решим се да сам спречим злочин па макар подлегао у неједнакој борби. У том Сен-Жермен видећи ме још на оgrade и узнемирујући се због мога скањерања, викну ми: силази ваздан. Таман је он то изговорио а неколико људи налетеше на њега. И он и Буден јако су се одупирали; пуцало се са обе стране, куршуми су звиждали и после борбе од неколико минута, ухватише оба разбојника. У овој борби рањени су неколико агената, а тако исто били су рањени и Сен-Жермен и његов друг, једино ја, посматралац борбе нисам имао никакву непријатност; али да бих сакрио своју улогу пружим се по земљи као да сам смртно рањен. Увише ме у један чаршав и однесе у собу у којој су већ били Буден и Сен-Жермен. Овај последњи изгледао је врло тронут мојом смрћу и морала се употребити сила да га задрже да не падне на мене пошто је веровао да сам леш.

Сен-Жермен је био човек од пет стопа и осамнаест палаца, био је врло добро развијен, имао је грдну главу и мале очи, мало покривене као у ноћних тица; лице му, дубоко ископано богињама, беше врло ружно, али је ипак изгледало пријатно јер је показивало дух и живост. Разматрајући даље његове прте запазило би се да је имао нечега хијенског и курјачког, нарочито ако се погледа ширина његових вилица које су биле јако испупчене. Све оно што је било у инстинкту код животиња грабљивица преовлађивало је и у овом организму; волео је страшно лов и уживао је да види крв; друге његове страсти биле су коцка, жене и добро месо. Зато што је имао говор и држање као да је из бољег друштва, што је се изражавао лако, што је био увек добро оденут, могло би се рећи да је био од отменијих разбојника. Кад је био наклоњен нико није имао од њега више благиности и пријатности; у сваком другом случају био је груб и суров. До четрдесет осме године он је већ био извршио више убистава па ипак због тога није

био мање весео друг јер се увек налазио са људима његове сорте. — Његов друг Буден био је много мањи растом, имао је једва пет стопа и два палца, био је јак и витак, са модрим лицем, имао је црно и врло живо око ма да врло увучено. Био је врло диваљ, а имао је криве ноге. Ту сам ману примећивао код многих професионалних злочинаца и код других људи који су важили као рђави.

Ја се не сећам другог догађаја у животу који ми је донео више радости него хватање ових разбојника; сматрао сам се за срећног што сам ослободио друштво ових двеју наказа, а тако исто уживао сам што сам спасао кочијаша Дебена, кога они беху навели. Међутим све ово што сам осећао било је релативно према моме положају који ме је стављао у прилику да будем убијен или да друге изводим на губилиште. Истина својство тајног агента чувало ми је слободу и нисам више долазио у опасности којима је изложен један одбегли робијаш, нисам се више чак ни бојао, али док нисам помилован ова слобода била је као неко стање које се трпи, јер су ми је моје старешине могле одузети сваког часа.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

1

Један општински деловођа пита:

Про 15 и 20 година, грађани ове општине разграбили су општинску утрину и озиратили је.

Како је то заузимање утрине извршено по домовима, то сада ни један неће да тужи за самовлашће, па ни сами часници, него се сви слешке старају да какогод дођу до каквих исправа о својини на ово земљиште.

Тако, неки покушавају да се убаштине по томе основу, што су то имање уписали у књиге „Б“ и плаћају на исто порез, а неки, пак, по томе, што су на истом подигли воћњаке, винограде, и т. слично. Многи, опет, међусобним споровима о својини, признавајући један другом заузеће, гледају да дођу до пресуда како би им оне служиле као доказ о својини.

Моли се Уредништво за упут: да ли општина може стати на пут овим покушајима појединаца, и доћи опет до своје утрине, и на који начин? "

— На ово питање одговарамо:

И може се и мора се стати на пут овај удурми, која прети да разграби једну општинску имовину, која је њој потребна, али чији значај она сада не схвата.

Све ово има да учини државна полицијска власт, која је позвана, да овакве појаве сузбија.

Да би се она лакше кретала у овоме случају, ми ћемо овде штампати закон, који специјално ово случајеве регулисава, а упућујемо је и на г. распис Министра

Финансија од 23. јуна 1870. год. А№ 4921, који ће јој такође помоћи, да овој удурми стане на пут.

Сам закон, дакле, гласи:

Свима попечитељствима.

(збор. п. стр. 53).

Будући се поводом разматрања шумске уредбе од 26. јуна пр. год. ВБр. 755, СБр. 725, приметило, да се чине злоупотребљања самовласним заузимањем и разграбљивањем општинских земљама а нарочито шума тиме, што судови потврђују преносе и оптерећивање такви земљама и шума без довољни доказа, да је она земља или шума сопственог онога, који је дугом оптеретити или на другог пренети жели, као и тиме што судови, кад поједини код њих поведу парницу о каквом комаду земље под шумом или без шуме, који ни једном ни другом парничару не принадлежи, доказујући код ови своје право тиме, што су они вопросно место од дужег времена притјажавали или што су на њему своје свињце, оборе и томе подобна имали, или на послетку позивајући се на сведочанство својих комшија, да су њакав забран од малена подигли и одгајили, — по таквим доказима досуђују таква самовласно заузета опарничена места једној или другој страни, и тако их пресудом својом у њиховом притјажању утврђују, чиме се наравно уредбена правила противу самовласног заузимања општинских земаља и шума осујећавају, то сам ја нашао за добро сагласно са закључењем савета од 25. пр. м. Бр. 220, издати следејућа правила, по којима ће се судови и остале власти имати управљати, те да се поменута злоупотребљања предупреду.

1. У свима случајима кад поједини поведу са општином парницу о каквом комаду чисте или под шумом налазеће се земље, судови парницу да не решавају пре, док се не саслуша и правителствени правобранитељ.

2. Да судови у свима случајима кад поједини поведу код њих парницу о каквој шуми или забрану, или о чистој неузираној земљи, не просуђује пре, докле тужитељ не донесе од среског началника потврђено уверење примирителног (општинског) суда дотично општине, да опарничено место никако општини не принадлежи.

3. Да судови како пренос тако и оптерећивање дугом забрана не потврђују без принешени јавни документи, било тапија, или од надложни власти издати писмени одостоверења, која би право сопствености дотичног лица које их на другога пренети или дугом оптеретити жели, доказивала.

Правила ова саопштавам попечитељству П. ради његовог знања и надлежног употребљенија.

В№ 254 — 6. марта, 1858. године у Београду.

А. Карађорђевић.

II

Један деловођа пита:

„И ако у чл. 131. закона о општинама јасно стоји, да се општински буџети, код

којих је општински прирез испод 50%, неће износити на решење и збору, ипак је окружни одбор нагнао општински суд, да то уради са буџетом ове општине, за ову годину.

Он овакав свој поступак наклања на чл. 167. Устава.

Како Устав одиста одређује другачије поступање од онога што закон о општинама прописује, то се моли уредништво да оно изнесе своје мишљење о овоме.“

— На ово питање одговарамо:

И господин Министар Финансија у распису својом од 16. фебруара 1911. године Б.Пр.Бр. 234, и Државни Савет у одлуци својој од 7. октобра исте године Бр. 9494, стоје на томе гледишту, да и они општински буџети, у којима је општински прирез до 50% процента, морају ићи пред општински збор ради одобрења.

За овако гледиште они налазе разлога у томе, што чл. 167. Устава изречено вели, да се не може установити „никакав општински прирез без одобрења општинског збора“, и што се то право збору даје и тачком 2. чл. 33. закона о општинама, те је, према томе, вело, чл. 131. закона о општинама противан уставним наређењима закона о општинама. Ми не делимо предње мишљење из ових разлога:

Истина је, да уставна наређења гласе онако, како је напред изнесено, али се ипак треба поступити по чл. 131. закона о општинама јер су законодавцу била позната ова уставна наређења, па кад је он ипак донео овакву одредбу у чл. 131. онда се мора узети да је он нашао да овако треба разумети чл. 167. Устава, или да је свесно повредио овај уставни принцип из обзира целисходности, јер се зна, да су због тога, што су раније буџети изношени пред општински збор, две трећине општина остајале без буџета преко целе године.

Кад се овако стоји с једне стране пред Уставом, који поставља једно правило, а с друге пред доцнијим законом, који од овога правила одступа, онда се судија и сваки онај државни орган, који има да примењује доцније донесени закон, мора држати закона, а не Устава.

Он чак нема права да испитује: да ли закон одговара Уставу или не, чим је закон донесен од надложних законодавних фактора, па прописно промулгиран и обнародован.

Јер, ако би се то право дозволило, онда би у примени закона настала анархија, јер би један орган нашао да изврстан закон одговара уставним наређењима а други не; један да је законодавац могао оступити од уставног наређења а други не; и тако би могло доћи до невероватне разлике у примени.

У науци ово питање више није спорно, јер се, као што рекосмо, спори свакоме да резонује о томе: да ли је један закон уставан или не, него се он мора строго вршити како је донесен од законодавних фактора.

У овом овде случају чл. 131. јасан је, јер он искључује свако учешће општинског збора, кад општински прирез за подмирење општинских издатка, не прелази 50% према суми непосредног пореза.

Он чак није у сукобу ни са чл. 33. т. 2. поменутога закона, јер се овде говори о праву збора кад прирез прелази суму од 50%.

То се јасно види из последњег става чл. 33. закона о општинама, где се вели, да „решење општинског збора о прирезу преко стоје одређене овим законом, важи кад га одобри“ итд.

У целом, пак, закону, стопу приреза одређују само чл. 131. и 132., те се, према томе, јасно види, да је овде реч само о прирезу из чл. 132., пошто њему није одређен максимум, а као минимум узима се онај из чл. 131.

У осталом чл. 33. не би могао бити никаква сметња за примену чл. 131. ни по томе, што би се узело да су ова два законска наређења у колизији, и онда би важило оно из чл. 131. као доцније, под претпоставком да је то воља законодавца.

Овако, дакле, ми мислимо; али како је ово само субјективно наше мишљење, које није обвезно ни за кога, а надлежни опет, фактори, мисле другачије о томе, онда тај суд мора да изврши наређење старије власти и да буџет изнесе пред збор, а одвојено од овога може да учини званичан предлог преко своје надлежне власти, да се ово питање поново процени од надлежних фактора.

О овоме је Уредништво већ давало свој одговор, али се види да то није запажено.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

У случају спора о својини, полицијска власт има само да цени питање о јачем и слабијем праву интересованих лица.

В. П. обратио се начелнику среза жичког и тражио да се од В. Ђ. одузму два парчета земље које овај бесправно ужива. За доказ да су те земље његове, поднео је тапије издане од Чачанског првостеп. суда Бр. 2348. и 2349. од 25. јануара 1901. год.

Приликом увиђаја утврђено је, да пом. земља коју ужива В. Ђ. обухвата и та два парчета, која су описана помен. тапијама.

В. Ђ. је изјавио: да он ту земљу ужива, на основу пресуде Краљевачког прв. суда од 28. фебруара 1909. г. Бр 3978, а осталу земљу, која није обухваћена пом. пресудом, ужива по праву уступљена од Н. наследнице масе В. што је и сама Н. потврдила не подносећи о томе писмене доказе.

Начелник срески решењем својим од 14. августа 1911. године Бр. 14364, на основу § 202. грађанског закона и § 493. грађ. суд. поступка, наредио је да се два парчета земље које пом. пресуда и тапије нису обухватиле, уступе у својину и државину В. П. пошто је он као сусед — дакле њихов притежалац и по границама и мерама у тапијама означен, јер је пречи у праву од наследнице Н. и В. Ђ., који не подносе доказе за своје тврђење, упућујући их у исто време на

парницу, да тим путем доказују своје прече право својине.

Ово је решење одобрило окр. начелство а и Министар Ун. Дела.

Државни Савет нашао је, да решење Министрово не одговара закону из ових разлога:

Кад се извршеним полицијским увиђајем под Бр. 14264 потврђује, да пресуда Краљев. прв. суда од 28. фебруара 1912. г. № 3978, коју је жалилац за доказ права својине поднео, обухвата спорно земљиште од парцеле под бр. 1. које је и тапијом В. П. обухваћено, а то се све и у решењу среског начелника Бр. 14364 наводи, онда је полицијска власт погрешила, што је на основу § 202 грађан. закона и § 493. грађ. суд. пост. решила: да се спорне земље одузму од жалитеља и уступе В. П. јер овде не стоји случај из § 493. грађ. пост. него је била дужна да оцени питање о јачем и слабијем праву интересованих лица и слабију страну да упуту на грађанску парницу код редовног суда, те да тамо доказује своје право, и да суд цени исправе интересованих страна као надлежан по чл. 146. Устава.

Министар Унутр. Дела није усвојио ово посматрање, већ је изјавио, да остаје при своме решењу, које је на закону основано јер пресуда Краљев. прв. суда № 3978 од 28. фебруара 1909. год. према полицијском увиђају од 14. августа 1911. год. не обухвата оне делове, који се према ожалбеном решењу имају уступити В. П. а то значи, да за те парцеле жалилац нема никакве доказе о својини, и да се оне имају уступити В. П. на основу куповине на јавној лицитацији, а да се жалилац као слабији има упутити на парницу.

Државни савет остао је при првом свом посматрању и доео одлуку да се жалбено решење поништи као противно закону.

Одлука Државног Савета, од 24. августа 1912. г. Бр. 6474.

К. И. Б.

За издавање лажне баштинске тапије, кривично је одговоран само месни кмет, који је премер имања вршио, а не и остали општински часници, који су тапију потписали.

(Одлука Опште седнице од 2. јуна 1912. год. Бр. 7714.)

Државни тужилац оптужио је првост. суду: Јована М., председника општине К. Димитрија С. и Живана С., кметове, Јована Ж., деловођу, и Живку жену Милосава С. из К. за то што су, и то: Јован М. Димитрије С., Живан С. и Јован Ж. као часници суда општине к. дејствујући у својим звањима као општински часници, потврдили тапију баштинску на имање, које је у баштинску тапију унела и за баштинство, као своју сопственост, неистинито пријавила Живка Ж. Милосава С. на пошто је та баштинска тапија лажна, јер су у њу унете и две парцеле, које су раније биле унете у попис као трећи део задружнога добра а за наплату кривичних трошкова Радосава, сина Живкиног, продате раније

јавном лицитацијом, и уступљене купцу Станоју С., потврђеном судском тапијом, — то су они таквом својом радњом, што су такву лажну баштинску тапију потврдили, оглашавајући продате две парцеле Стојанове, као сопственост баштинарке Живке, учинили дело кажњиво по § 111. у в. § 132. к. зак. Оптужена пак Живка зато што је поменуте две парцеле, као продато добро и туђу својину унела у баштинску тапију и уживала незаконито као своје имање те се на тај начин користила потврђеном лажном тапијом и тиме учинила дело из § 147. крив. зак.

Првостепени Суд пресудио је био: да се оптужени Јован М., Димитрије С., и Јован Ж. за дело прављења лажне исправе казне са по шест месеци затвора, а опт. Живан С. и опт. Живка, и то први за дело прављења лажне исправе, а други за дело учествовања у прављењу исте исправе казне са по две године робије.

Ну, Апелациони Суд проиначио је ову пресуду првост. суда и пресудио: да се опт. Јован М., Димитрије С. и Јован Ж. за дело под I казне са по две године робије, а опт. Живан С. за исто дело са три године робије, одобравајући пресуду прв. суда према опт. Живки.

Али, Касацони је Суд, примедбама свога одељења под Бр. 5515, поништио предњу пресуду Апелац. Суда, са ових разлога:

Погрешно Апелациони Суд узима, да је кривица оптужених: Јована М., Димитрија С., Живана С. и Јована Ж. доказана већ самим тиме што су они, као часници општински, потврдили инкриминовану тапију да је у овој изложено имање својина опт. Живке, кад је доказано, да је извесно у ту тапију унесено имање својина прив. тужиоца Станоја И. Садржина ове потврде у томе је, да је опт. Димитрије С. као сеоски кмет, уверавао се о томе ко је сопственик у тапији изложенога имања и да га је он, као својину опт. Живке, у присуству ове и свих граничара мерио, па је он то све и потписом својим утврдио, а оптужени Јован М. Живан С., и Јован Ж., као општински часници, потврду тапије потписали су тек после такве у потврди изреком исказане констатације оптуженог Димитрија С. као надлежног сеоског кмета. Фалсификовање се, дакле, у овом конкретном случају састоји у тој констатацији сеоскога кмета. Да би се за њу могли учинити одговорним и оптужени Јован М., Живан С. и Јован Ж. треба утврдити да су они у таквом стварању њеном учествовали, да су и сами чиме допринели да се она лажно саставили бар да су за њу као такву знали па ипак је потписали, да су, дакле, и сами нешто потписом утврдили противно своме уверењу.

Апелациони Суд није усвојио ове примедбе, већ је за Општу Седницу Касац. Суда дао следеће противразлоге:

Апелац. Суд не може да прими примедбе само у толико, у колико се оне односе на питање о кривичној одговорности оптужених: Јована М. Живана С. и Јована Ж. од којих су први као пред-

седник, а други као кмет општин. суда лажну тапију својим потписима утврдили, а трећи као деловођа општински саставно је, па је и он са осталим оптуженима потписао, на основу чега је после првост. суд ову тапију потврдио и издао је опт. Живки, за коју је тапију мођутим ислеђењем утврђено да је лажна, јер су њоме обухваћене као сопственост оптужене Живке и две парцеле земље, које према поднетим доказима нису њена својина... Поред разлога изнетих у пресуди, потребно је истаћи још и ово: 1) да ни сам опт. Димитрије С., који се као месни кмет имао у смислу расписа Минист. Правде од 11-VI. 1894. г. Бр. 2289, придодатог одредби § 295. гр. зак. да се, пре сваког оснававања тапије потписом својим и осталих оптужених као часника суда општине к., изласком на место где се имања налазе чије се убаштинство тражило, увери премером и од позваних и присутних граничара и убаштинитељке Живке о величини и сопствености тих земаља, чије је убаштинство оптужена Живка тражила, не тврди, да се је изласком на место имања на тај начин и о тим фактима уверавао, већ напротив вели, да је потписао инкрим. тапију на основу тога само што је убаштинитељка Живка поднела му од стране стручног лица израђени план земаља које је хтела убаштинити и изјавила му, да су те земље њена својина. 2) Исто тако и оптужени Јован М. и Јован Ж., у својој одбрани не тврде, како међутим то закључују примедбе Касац. Суда, да су они као и оптужени Живан С., и то Јован М. и Живан С. као председник и кмет потписали, а Јован Ж. као деловођа саставио тапију и потврду на њој, и потписао тапију, на основу констатација које би био опт. Димитрије С., као месни кмет проверио изласком на место ситуираних имања, која су лажном тапијом обухваћена, начином како то прописује горепоменути распис Мин. Правде бр. 2288, већ напротив, они сами изјављују да су то учинили на основу плана који им је оптужена Живка поднела и показала изјаве њене да је она сопственица тих земаља, па да је и сам опт. Живан С. само на основу сваког обавештења од опт. Живке одобрио да га деловођа, опт. Јован Ж., на тапији потпише, јер, вели, да је општински Суд, оптуженој Живки веровао да су те земље њена својина.

А кад стоји то као утврђено: да се оптужени нису уверавали о томе да ли је оптужени кмет Димитрије у ствари излазио на место где су се земље налазиле ради проверавања оних факата која тапија и потврда на њој садржавају, како то прописује пом. распис, већ напротив да су потписали инкрим. тапију на основу јединог казивања оптужене Живке и поднесеног плана, који је израдио треће лице, дакле, да су потписали тапију и ако су свесни били да ниједан од факата која тапија и потврда на њој садрже нису проверени као истински; и кад је даље самим њиховим признањем утврђено да су сви они били часници општински, када је вршена јавна продаја тих

земаља, као својина Радосава С. за наплату његових кривич. трошкова, које су земље доцније као сопственост отуђене Живке ушле у инкрим. тапију и преко кога је суда и објављивање продаје тих земаља јавном лицитацијом морало бити учињено, онда је јасно да оптужени при стављању својих потписа на тапију ради оснажавања исте нису били bona fidae како се они бране и како то узимају примедбе, вођ ишли на то да оснажавањем тапије својим потписима омогуће потврђивање исте код првостоп. суда, а све у корист опт. Живке која није била сопственица а на штету тужиоца Станоја, купца и сопственика тих земаља, каква радња повлачи и њихову кривичну одговорност за утврђено дело из § 111. у в. § 132. кр. зак. како је то пресудом Апелац. Суда узето.

Општа Седница Касац. Суда од 2. јуна 1912. г. Бр. 7714 одбацила је ове противразлоге Апел. Суда, а усвојила примедбе свога одељења. —

Међутим, ја мислим, да је Општа Седница Касац. Суда погрешила, што је одбацила горње противразлоге Апелац. Суда, те тиме отступила од досадашње, сасвим правилне, судске праксе: да подједнако одговарају сва она лица, која су учествовала у издавању или потврди лажне исправе.

I.

„Мјесећник“ о Антропометријско-Полицијском Одељењу и „Полицијском Гласнику“.

Професор кривичног права на универзитету у Загребу г. *Др. Е. Милер*, који је био у Београду са хрватским студентима и том приликом прегледао београдски казнени завод, београдску полицију и антропометријско-полицијско одељење, изнео је у претпоследњој свесци органи правничног друштва у Загребу, познатом „Мјесећнику“ своје мишљење о овим нашим установама, које је веома објективно и стручњачки написано.

Пошто је претходно констатовао, да су наши казнени заводи у Београду и Топчидеру у онаквом истом стању у каквом су били и 1899. год. — када их је писац први пут разгледао са уредником „Мјесећника“ *Др. Шиловићем* — г. Милер говори о нашој криминалној полицији и тврди да је она на „доста високом нивоу“.

Имајући у виду рад антропометријског одељења око прикупљања података о криминалитету, писац вели: „Једна је велика вредност сриске криминалне полиције: она у себи усредоточује сав сриски криминалитет; она има потпуно преглед над цијелим криминалитетом у земљи, и још више, онде је прилично проведена криминална географија чега код нас нема!...“

„Код београдске криминалне полиције извршено је проведено сустава идентификација, које је четвороструко: азбучним редом имена, фотографирањем, бертилонажом и дактилоскопијом. Наша криминална полиција не цитирељује бертило-

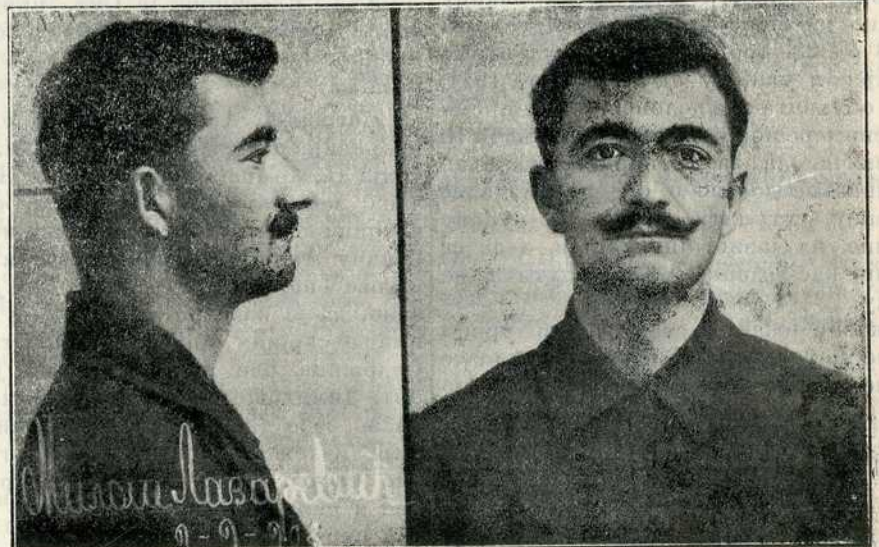
нажу, која би се уз мали трошак могла и код нас увести, јер четворострука ерста идентификација ипак пружа већу сигурност од троструке“

Мишљење г. Милерова о *Полицијском Гласнику* такође је веома ласкаво. „Тај гласник садржи — пише он — све владине указе, расписе и објаве; приопћује кретање криминалитета у Србији у појединим мјесецима, садржаје стручни и научни дио, код којег сарађују најбољи српски криминалисти; приопћује одлуке Државног Савета и Касац. Суда, разне поуке и обавештења, садржаје научно-забавни дио, приопћује све потјере — једном ријечи: тај „Полицијски Гласник“ је изврсно полицијско гласило, каквога ми жалибоже немамо“.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Милош Лазаревић, осуђеник пожаревачког казног завода, чију слику износимо, побегао је. Родом је из Горњег Милаовца, по

занимању шлосер, стар 28 год., раста средњег, косе смеђе, очију жуто-зелених, носа правилног, бркова густих и смеђих.

Акт Управе пожаревачког казног завода Бр. 3376.

Живко Михаиловић, из Ботуња, 24 пр. месеца проневерио је 100 дин. своје газди Живојину Николићу, механџији из истог места, и побегао.

Акт начелника ср. крагујевачког Бр. 12918.

Радован Поповић, из Вел. Црнућа, бив. благајник општине враћешничке, одговара за дело утаје у службеној дужности. Стар је 41 год. раста омаленог, дежмекаст, црномањаст, по врату има белеге од шкрофула.

Депеша начелника ср. таковског Бр. 9652.

Драгутин Јовановић, из Пољане, среза пожаревачког, бив. слуга код Мијаила Трајиновића, из Бресника, истог среза, украо је

60 дин. своје газди и побегао. Са собом је одвео и газдиног синчића Живка, старог 13 год., високог, смеђег, у одећу од црног сукна, без једног прста на левој руци.

Драгутин има 18 год., средњег је раста, плав; од одећа има: ново гуњче од црног шајка, поцепане чакшире, на глави бели филцани шешир.

Акт Управе града Београда Бр. 31762.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или денеша.

КРАЂА СТОКЕ

Са вашара у Зајечару 30. пр. месеца непознати допови украли су: *Димитрију Церовану*, из Подгорца, среза бољевачког, *кобилу*, матору 10 год., *длаке* вране са ждрбетом исте длаке, маторим 1½ год. и *Јанку Лападаговићу*, из Д. Поља, истог среза, *коња* маторог 12 год., *длаке* врано-доратасте, у десно око хоравог.

Депеша комесара панађура Бр. 17 и 18.

Димитрију Јенићу, из Бусура, поћу између 28. и 29. пр. месеца украдена је једна *омица*, матора 2½ год., *длаке* зелене, мало путаста по задњој десној ноzi.

Депеша начелника ср. мавског Бр. 15496.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

МАНГУП СТОКА

При срезу бољевачком налази се један *мангуп коњ*, матор 10—15 год., *длаке* алатасте, *цветаст*, са жигом „Т“; по леђма и трбуху има беле *длаке* од убоја.

Депеша начелника ср. бољевачког Бр. 12284.